

Asia: VN/34526/2022

Lausuntopyyntö luonnokseksi ympäristöministeriön asetukseksi rakentamisen suunnitelmamallien ja viranomaiskatselmusten sisällöstä

Lausunnonantajan lausunto

Huomionne asetusluonnoksen pykälistä 4, 5, 7 ja 8 sekä liitteistä 1 ja 2.

7 § Rakennuspaikan mallintaminen

Skanska on samaa mieltä Tampereen kaupungin huomiosta liittyen rakennuspaikan mallintamisvaatimukseen:

- "Rakentamislain 60 §:n mukaan "Rakennuksen suunnitelman (suunnitelmamalli) rakennuskohdetiedot sisältävät pääasialliset tiedot rakennuksesta ja rakennusosista ja niiden ominaisuuksista." Rakentamislain 60 § suunnitelmamalli ei siis sisällä rakennuspaikan tietomallia, eikä rakennuspaikan tietomallia tunnisteta myöskään muissa rakentamislain pykälissä."

ks. "Muut mahdolliset huomionne" -kohdan huomatus lisääntyvän mallintamistarpeen tuomien resurssitarpeiden ja saavutettavien hyötyjen kartoittamiseen liittyen.

Huomionne asetusluonnoksen pykälistä 5 ja 6.

-

Huomionne asetusluonnoksen pykälistä 9 ja 10 sekä liitteistä 3 ja 4.

-

Huomionne pykälistä 13 ja 14.

-

Tulisiko asetuksessa säätää rakennusten geometriasta tarkemmin?

-

Muut huomionne asetusluonnoksen pykälistä.

11 § Toteumamalli

Skanska on samaa mieltä Granlundin ja RIA:n huomioista liittyen toteumamalliin:

- "Perustelumuistion kohdassa 11 § (Toteumamalli) perustellaan seuraavasti: "Lisäksi säädettäisiin siitä, että erityissuunnitelman toteumamallin olisi sisällettävä 9 §:n mukaiset tiedot, siten että ne vastaisivat toteutunutta hanketta."
- "Mitä tietoja pitää päivittää, että toteumamalli vastaa kyseiseen vaatimukseen? Kun toteumamallin sisältöä määritetään, niin pitää ottaa kantaa sekä tietosisältöön että asennettujen verkostojen sijainteihin ja toleransseihin? "Kuinka tarkasti pitää siirrellä?" Tämän määrittelyyn toivomme kehityshanketta kansallisella tasolla, jotta käytänteet ei muodostu hanke / kuntakohtaisiksi."
- "Asetuksessa ei ole määritelty, millä tarkkuudella suunnitelmamallin tiedot päivitetään toteumamalliksi. Kun asetuksessa ei oteta mm. geometriaan kantaa, niin asetuksesta ei pysty tulkitsemaan, miten geometriaa tulisi toteumavaiheessa tarkentaa tai tuleeko sitä tarkentaa"

Rakennuksen ydintiedot

Onko listassa listattu riittävästi viranomaisten tarvitsemia tietoja?

-

Onko liitteistä tai asetuksen pykälistä jäänyt pois keskeinen viranomaisissa tarvittava tieto? Onko liitteistä tai asetuksen pykälistä jäänyt pois keskeinen viranomaisissa tarvittava tieto?

-

Mikäli vastasitte edelliseen kyllä, kertokaa mikä tieto puuttuu sekä miksi ja mihin sitä tarvitaan? Jättäkää vastaus tyhjäksi mikäli ette vastanneet kyllä.

-

Asetusluonnoksessa on ehdotettu, että IFC-muotoisen tiedoston vähimmäisversio olisi 4.3. Huomionne IFC:n versiosta.

Skanska on samaa mieltä SKOL:n, Granlundin ja Tampereen kaupungin huomiosta liittyen IFC:n vähimmäisversiovaateeseen:

- "Asetusluonnoksessa vaadittu vähimmäisversio IFC-tietomalleille on 4.3. Kansallisarkiston voimassa oleva hyväksyntä on ainoastaan IFC 4 -versioille. Onko tarkoitus tehdä tuohon hyväksyntään muutoksia / lisäyksiä?"
- "Asetusluonnoksen perustelumuistiossa perustellaan seuraavaa: IFC 4.3 -versio on tuettuna miltei kaikissa keskeisimmässä alan suunnitteluohjelmistoissa. Vuoden 2025 aikana viimeisimpiin keskeisiin ohjelmistoihin on luvattu 4.3-tuki."
- "IFC 4.3 ei ole ollut vielä laajassa käytössä rakentamisalalla ja tämä asettaa suuren riskin sille, että ohjelmistot eivät ole IFC-tietomalleja lukevassakaan päässä vielä tarvittavalla tasolla."

- "Tampereen kaupunki katsoo asetusluonnoksen vaatimuksen herättävän kysymyksiä, koska se on ristiriidassa Kansallisarkiston päätöksen kanssa. Kansallisarkiston päätöksellä arkistoitavan IFC-tiedoston version tulee olla 4.0.2.1 (IFC4 ADD2 TC1, ISO 16739-1:2018). Olisi suositeltavampaa, että tiedostomuodosta päätettäisiin tarkemmin kansallisarkiston toimesta eikä tietomalliasetuksessa. Asetustekstin voisi muotoilla esimerkiksi tällä tavalla: "Tässä asetuksessa tarkoitettujen tietomallien tiedostomuotona on käytettävä Industry Foundation Classes -tiedoston versiota, jonka Kansallisarkisto on hyväksynyt tietomallimuotoisen suunnitelman säilytyskelpoiseksi tiedostomuodoksi."

Tulisiko jostain tietomallin osasta, rakenteesta tai tiedosta olla tarkempaa sääntelyä tai ohjeistusta?

-

Muut huomiot

Huomionne asetuksen perustelumuistiosta.

-

Muut mahdolliset huomionne.

Skanska Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi rakentamisen suunnitelmamallien ja viranomaiskatselmusten sisällöksi.

Skanska antaa lausuntonsa rakennusurakoitsijan näkökulmasta muiden tahojen jo aiemmin antamia huomioita korostaen. Lausunnon pääkohdat on jaoteltu pääasiassa pyydettyjen pykäläkohtien mukaisesti. Alla vielä muutamia yleisemmän tason täydennyksiä:

Termistö ja terminologia:

Skanska on samaa mieltä SKOL:n ja RT:n lausuntojen kanssa asetuksen terminologian ristiriitaisuudesta:

- "Termejä suunnitelmamalli, rakennuspaikan tietomalli, rakennuksen tietomalli ja erityissuunnitelmien tietomalli tulisi tarkastella uudelleen. Nyt asetusluonnosta lukiessa jää helposti epäselväksi mitkä osat koskevat erityissuunnitelman tietomalleja ja mitkä ei. Esimerkiksi rakennuksen tietomalli vaaditaan suunniteltavan kerroksittain, mutta jos termi rakennuksen tietomalli ei kata erityissuunnitelmien tietomalleja, ei näille ole määritelty kerroksittain mallintamisen vaadetta. Termit rakennusosa ja tuoteosa tuli määritellä selvästi sekä niiden käyttö asetuksessa ja liitteissä tarkastaa. Esimerkiksi liitteessä yksi mainitaan rakennusosan lisäksi myös tuoteosa ja tämä aiheuttaa epäselvyyttä."

Vaikutusarviot:

Skanska on samaa mieltä Granlundin kanssa asetuksen tuomien vaikutusten kattavuusarvioinnista. Pidämme tärkeänä, että tietomallintamisen käytäntöjä ja vaatimuksia edistetään kansallisella tasolla. Haluamme kuitenkin muistuttaa, että lisääntyvä työmäärä vaatii aiempaa enemmän suunnitteluressursseja ja vaikuttaa tätä kautta hankkeiden kustannusrakenteeseen. Jatkossa

asetuksen edellyttämille, nykyisiä mallintamisperiaatteita laajemmille tietosisällön ja mallintamisen laajuusvaatimuksille (esim. rakennuspaikan tietomalli) tulisi olla myös selkeästi osoitettavat hyötynäkökulmat.:

- "(Perustelumuistion) Kohdassa 3.3 (Ehdotuksen vaikutukset) kuvatut vaikutukset on kirjattu suppeasti. Nämä vaikutukset täytyisi arvioida tarkemmin, koska vaikutukset ovat paljon laajemmat. Laajemmassa vaikutusten arvioinnissa olisi syytä kiinnittää huomiota riskeihin, kustannuksiin, osaamisen, ohjelmistojen kykyyn ja ennen kaikkea saavutettaviin hyötyihin."

Jylhä Juha-Pekka
Skanska Oy